

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

De tertio

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

ira illius in peccatores non desinit, Sir. 5. v. 7.

III. *Ex rivulo divina condolentia.* Ubi enim miser conservus, qui centum saltem denarios debebat, sine misericordia in carcerem conjiciebatur, & Rex illud comperiebat, iniquitas hæc ad eum morder, ut continuo servo nequam ad se vocato, sævitiam hanc exprobrat, inquit: Serve nequam, omne debitum dimisi tibi, quoniam rogasti me. Nonne ergo & te misereri oportuit conservi tui, sicut & ego tui miserus sum?

Ita adhuc hodiè Deus fidelium suorum curam gerit. Miseretur enim ut Pater filiorum, timentium se, Psal. 103. v. 13. & ut mater filii uteri sui non obliviscitur, ita ille nec nostrum obliviscitur, nam in manibus suis descripsit nos, Esa. 49. v. 16.

Equidem propter peccata nostra permittit quandoque hostibus, ut nos lædere possint. Interim illis metam ponit, dicens: Usque huc venies, & non procedes amplius, & hic confringes tumentes fluctus tuos, Job. 38. v. 11. inò si ultra metam progrediuntur, virgam in ignem projicit, ut ait per Zachariam: Zelatus sum super Jerusalem & Sion zelo magno: Et ira magna ego irascor super gentes opulentas: quia ego iratus sum parum, ipsi verò adjuverunt in malum, Zach. 1. v. 15. confer Jerem. 39. v. 16.

Id ipsum ex exemplis patet.

Cum Pharaò intolerabili jugo premeret Israelitas, Deus eos per Moysen validè liberabat, Exod. 1. seqq.

Cum Sennacherib Regi Hiskia fastuosè insultaret, ad preces illius Angelo misso, in castris ejus centies octoginta

quinque millia percutiebat, 2. Reg. 18. v. 19.

In quanto periculo erant Christiani Damasceni, cum Saul adversus eos minas & cædes spiraret? Hos respiciebat Dominus, cælitus Saulum compellans: Saul, Saul, quid me persequeris? Durum erit tibi adversus stimulum calcitrare, Act. 9. v. 1. seqq.

Hic Deus adhuc vivit, irritata est anima ejus super miseriam Israelis, Jud. 10. v. 16. nec relinquet virgam peccatorum, super sortem justorum, Psal. 125. v. 3. qui fideles tangit, pupillam oculi ejus tangit, Zach. 2. v. 8. Tandem ad pressuras ejusmodi sequetur tempus refrigerii, Act. 3. v. 19. ubi in sinu Abraham omnium malorum refrigerium sentiemus, Luc. 16. v. 25. & cum jubilatione metemus, quod hic in lacrymis seminavimus, Psal. 126. v. 5.

De Tertio.

Restat *Cautela*, quæ tribus absolvitur Regulis, ut sunt

I. *Deum time.* Eò remittit nos Christus, in Exordio Evangelii inquit: Assimilatum est Regnum cælorum homini Regi, qui voluit rationem ponere cum servis suis. Per hunc Regem nemo alius intelligitur, quàm Deus Pater cælestis, qui est Rex Regum & Dominus Dominantium, 1. Tim. 6. v. 15. Nam in cælo paravit sedem suam: & Regnum ipsius omnibus dominabitur, Psal. 103. v. 19.

Hic Rex servos suos habet, quibus bona sua concedit, uni dedit quinque talenta, alii duo, alii verò unum, unicuique ut operetur in eis & lucretur, Marth. 25.

v. 14. seqq. Hic nemo exceptus est, cujus-
cunque sit loci & ordinis.

Sicut igitur aliàs oculi ancillæ in mani-
bus Dominæ suæ; & sicut oculi servorum
in manibus Dominorum suorum, ita oculi
nostri ad Dominum Deum nostrum, Psal.
123. v. 2. ut quæ grata ei sunt, nostrâ spon-
te perficiamus, sicuti servi Centurionis
Capernaitici hæc laude celebres sunt,
Matth. 8. v. 9.

Quod verò Domino huic adversatur,
omittamus, ne ad iram eum provocemus.
Est enim Deus æmulator, & ulciscens Do-
minus, ulciscens Dominus, & habens furo-
rem: ulciscens Dominus in hostes suos,
& irascens ipse inimicis suis, Nah. 1. v. 2.

Iccirco hic rationem eum à servis suis
exigere audimus, quò sciat, quomodo res
suas administraverint. Id ipsum nobis
quoque restat: Dies jam statutus est, Act.
17. v. 31. & Adventus Domini appropin-
quavit, Jac. 5. v. 8. ubi Dominus accersitis
servis suis, de quolibet verbo otioso ratio-
nem reposcet, Matth. 12. v. 36.

Hæc recordemini, Vos mei! & peccata
fugite. Ibi enim nihil erit occultum, nihil
inultum, sive bonum sit sive malum, 2.
Cor. 5. v. 10.

Johannes Damascenus memorabilem
historiam recenset de Rege, qui terribilem
judicii diem semper sibi ob oculos posue-
rit, ideoque mundi gaudio spreto, in verâ
pœnitentia & pietate vitam suam transe-
gerit. Erat ei frater, qui eum à tristibus
ejusmodi cogitationibus avertere satage-
bat, monens, ut tanquam alii homines gau-
dio mundi frueretur. Rex conticuit, &
manè buccina cani jussit, quod in Regno
illo signum mortis erat. Frater cum tu-

bam audiret, non aliter opinans, Regem
ipsum ad mortem damnasse, totus exhor-
rescebat, advolutus pedibus Regis, ejusque
gratiam implorans. Cui Rex: Mi frater,
tu pertimescis tubam, qui tamen mortis
reus non tactus es: & ego non metuerem
ultimam tubam Dei mei, quem multoties
offendi, & ad iram provocavi?

Nos idem faciamus, ô Optimi! cum
metu & tremore salutem operantes, Phil.
2. v. 12. qui enim memorat novissima, nun-
quam peccabit, Sir. 7. v. 40. sed lumbis
præcinctis expectabit Dominum, Luc. 12.
v. 25. Sic vicissim Dominus eum non no-
dò adversus iniquam violentiam tuebitur:
sed & aliquando in gaudium cœleste per-
ducet, Joh. 12. v. 26.

II. *Veniam pete.* Id facit hic servus, inqui-
ens: Domine, patientiam habe in me: &
& omnia reddam tibi. Quod se coram
Domino humiliat, ejusque gratiam petit,
in eo rectè agit. Dominus enim respicit ad
pauperculum, & contritum Spiritu, & tre-
mentem sermones suos, Esa. 66. v. 2. Quod
verò omnia se redditurum pollicetur, in eo
fallit. Nam id simpliciter impossibile est,
siquidem omnis justitia nostra sicut pan-
nus menstruæ, Esa. 64. v. 6. Si volueris
contendere cum illo, non poteris ei respon-
dere unum de mille, Job. 9. v. 3.

Propterea non confidamus meritis no-
stris, sed unicè cum servo hoc gratiam Dei
imploremus. Per miserere mei, tollit-
ur ira Dei, dixerunt Veteres, Psal. 103.
v. 9. seqq.

Hoc in mundo sæpè variæ exceptio-
nes confinguntur, quando nomina exi-
guntur, ut Siracides prolixè docet, cap. 29.
v. 4. seqq.

Alii

Alii mercaturam deserunt, quando solvendo non sunt; vel saluum conductum in Aula Imperatoris emendicant, quo adversus exactores maniantur. Hoc verò species furti est, si ex *πρασιβής* fiat. Mutuatur peccator & non solvet, Psal. 37. v. 21.

Minus verò excusari potest, in fori poli, si quis debitum neget, ut Cain, Gen. 4. v. 10. vel jactantius se efferat, ut Abnerus, qui in contumeliam accipiebat, cum Isboseth ipsi exprobraret, quod cum concubinâ Patris sui rem habuisset. Numquid, dicebat, caput canis ego sum, quòd argueres pro muliere hodiè, 2. Sam. 3. v. 6. seqq. vel aufugiatur, uti Jonas, Jon. I. v. 3. Id omne locum non habet. Dominus enim ille, cujus ministri sumus, est *καρδ' ἰσχυρῆς*, Act. 1. v. 24. & scit, quid in homine sit, Joh. 2. v. 24. Nec irritationem ferre potest, quia omnia potest, Sap. 11. v. 24. Furor hominum est laus ejus, reliquis furoris accinget se, Psal. 76. v. 11. Præterea ubique præsens est, nec quisquam in absconditis occultabitur, ut ipse eum non videat, Jer. 23. v. 24. Amos. 2. v. 26.

Prome itaque peccatum, ingenuè fatere iniquitatem, humiliter agnosce culpam, iniquus: Delictum meum cognitum tibi feci, & injustitiam meam non abscondi, Psal. 32. v. 5. Tibi solùm peccavi, & malum coràm te feci, Psal. 51. v. 5. 6.

Id omnibus Sanctis incumbit, Psal. 32. v. 6. nemo enim inter illos integer, Job. 15. v. 15. Sed justus in die septies cadit, Prov. 24. v. 17. Verùm hoc solarium nostrum, quod benignum Deum habeamus, qui aufert iniquitatem, & transit peccata reliquiarum hæreditatis suæ, Mich. 7. v. 18. Apprehendamus modò meritum Christi,

quod pro peccatis totius mundi præstitit, 1. Joh. 2. v. 2. & dicamus cum Publicano: Deus propitius esto mihi peccatori, Luc. 18. v. 13. & gratiam inveniemus, Act. 10. v. 33.

III. *Proximo ignosce.* Id enim vult Servator, quando Evangelium hoc egregio hoc Morali concludit: Sic & Pater meus cælestis faciet vobis, si non remiseritis unusquisque fratri suo, de cordibus vestris, delicta eorum.

Hic attendendum,

1. *Quid faciendum? Remittere debemus.* Id Deus mandat. Esto consentiens adversario tuo citò, dum es in viâ cum eo, Matr. 5. v. 25. Col. 3. v. 12. Qui hoc non facit, sed seipsum ulciscitur, vel simulationem in animo fovet, munus Dei invadit, ait enim: Mea est ultio, & ego retribuam, Deut. 32. v. 5.

2. *Quis?* Non pauperes modò, sed & divites, summi & infimi, Domini & servi, omnes enim fratres sumus & Patrem cælestem agnoscimus. Qui itaque peccata remittere non vult, ultionem ejus incurrit, nec remissionem consequetur, Matth. 6. v. 15.

3. *Cui?* Fratri nostro, qui omnes homines sunt, siquidem ex uno sanguine omnes genus ducimus: Act. 17. v. 26. Gen. 3. v. 20. Hinc Christus, Luc. 17. v. 3.

4. *Quomodo?* De corde, non hypocriticè. Multorum vox est: *Ich wills ihm zwar vergeben / aber vergessen kan ichs nicht.* Verùm utrumque fiat oportet, ut remittatur, & oblivioni injuria tradatur, sicut Deus peccata non recordatur amplius, Mich. 7. v. 19. Ezech. 18. v. 24.

5. *Chr?* Nempè ex hac causa, ut & ipsi remissionem peccatorum à Deo impe-

tremus : non quasi remissio nostra causa meritoria sit remissionis Dei. Nequaquam. Sed quia ita Deus ordinavit, ut hâc ratione fidem nostram probemus. Nostra igitur condonatio, quâ proximo remittimus, subordinata est remissioni, quâ Deus nobis peccata condonat, Matth. 6. v. 15. Jac. 2. v. 13.

Verùm hîc tanta virulentia plurimorum animos occupavit, ut vitam sibi acetabam putent, nisi animum vindictæ cupiditate cupidum exsaturent. At & ipsi gravissimè vindicabuntur, in stagno ardente Sulphure & igne, quæ est mors secunda, Apoc. 21. v. 8. Esa. 66. v. 24.

Veri igitur Christiani carnem suam crucifigant, cum desideriis & concupi-

scentiis, Gal. 5. v. 24. Deum sollicitè orantes, ut virtute sua infirmitatem suam perficiat, & cor lapideum auferat de carne suâ, detque cor carneum, Ezech. 36. v. 26.

Hoc si ita factum fuerit, non frustrâ fiet, promisit enim Christus Spiritum sanctum petentibus, Luc. 11. v. 13. hîc ignem amoris in cordibus nostris accendet, nosque aliquando è mundo hoc rixoso transferet in domos pacis, Esa. 32. v. 17. ubi delectationes, Psal. 16. v. ult. imò pax & gaudium erit in æternum, Rom. 14. v. 17.

Princeps pacis JESUS CHRISTUS, eò nos transferre dignetur,
Amen.

DOMINICA XXIII. POST TRINIT.

Evangelium Matth. 22. v. 15. -- 23.

EXORDIUM.

CUm Israëlita copiosè multiplicarentur in Ægypto, displicebat id novo Regi, ideoque consilium inibat cum populo suo, quomodo sapienter opprimeret filios Israël, Exod. 1. v. 9.

Quod Israelitis illo tempore accidit, tanquam membris spiritualis corporis, id & deindè in N. T. in Christo capite impletum est: hinc est, ut ad Messiam applicetur, quod Hoseas quoad literam de filiis Israel ait: Ex Ægypto vocavi filium meum, Os. 11. v. 4. Matth. 2. v. 15. ratione arctissimæ conjunctionis capitis, cum membris suis, vi cujus propediem sentit,

quid illis boni vel mali eveniat. Cujus exemplum perspicimus in Saulo, qui diplomatis Damascum proficiscebatur, ut si invenisset hujus viæ viros & mulieres, victos perduceret in Hierusalem; sed Dominus cœlitus eum compellabat: Saul, Saul, quid me persequeris? Durum est tibi contra stimulum calcitrare, Act. 9. v. 2.

Quod igitur in unâ parte congruit, id etiam è simili fundamento ad alia applicari potest, maxime quod attinet insidias, quas Pharaon ad opprimendos Israelitas cum suis excogitavit. Septuaginta Interpretes ita expresserunt: κατασφιζόμεθα αὐτὸς, astu circumveniamus eos. Primò enim obstetrici-